

Aan de leden van de gemeenteraad.

Raadsinformatiebrief 13

Helmond, 3 maart 2016

Onderwerp: Evaluatiepunten gemeente na brand Addapt

Ons kenmerk:

Uw kenmerk:

Doorkiesnr.: 0492-587501

Uw brief d.d.:

Geachte leden van de gemeenteraad,

In de nacht van 1 op 2 augustus 2015 vond bij het bedrijf Addapt Chemicals in Helmond een uitlaande brand plaats. Bij de bestrijding van deze brand waren verschillende partijen betrokken, waaronder de gemeente Helmond en het Waterschap Aa en Maas. In grote lijn kan worden gesteld dat de aanpak en afhandeling van de brand naar behoren is verlopen, mede door de snelle opkomst (ondanks de vakantieperiode) en het adequate handelen van de vele ambtelijke medewerkers. Toch biedt een incident als deze ook aanleiding voor reflectie. Uit bestuurlijke en ambtelijke gesprekken die de afgelopen weken tussen gemeente en waterschap hebben plaatsgevonden zijn enkele aspecten van de rampenbestrijding aan bod gekomen die extra aandacht behoeven. Via deze weg willen wij u op de hoogte stellen van de evaluatiepunten die zijn besproken, als ook van de leerpunten die richting (nabije) toekomst worden uitgezet. Hierbij is met name gekeken naar de nafase van het incident, en in het bijzonder naar aspecten als de informatievoorziening, bevoegdheden van de betrokken overheidsorganen en de aansprakelijkheidsstelling.

Evaluatiepunt 1

Gedurende het incident is er (vanuit de verantwoordelijkheid van de gemeente) voor gekozen om de pomp naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) stop te zetten. Hoewel hiermee is voorkomen dat verontreinigd bluswater naar de RWZI gaat, leidde deze handeling tot het risico dat verontreinigd bluswater in het oppervlaktewater terecht zou komen.

Als gemeente stellen wij ons op het standpunt dat betreffende handeling vanuit een professionele houding, en bovendien op basis van werkafspraken uit een eerder overleg tussen rioolbeheerders en medewerkers van het waterschap Aa en Maas (naar aanleiding van de brand bij Xycarb in juni 2015) is uitgevoerd. Hiervoor spreken wij dan ook onze waardering uit richting betreffende medewerker. Wel zijn wij van mening dat een betere afstemming en communicatie tussen gemeente en waterschap in deze casus wenselijk was geweest en dat hierin door beide overheidsorganen blijvend moet worden geïnvesteerd.

Evaluatiepunt 2

Tijdens de bestrijding van de brand is het voor alle betrokken partijen onvoldoende duidelijk geweest welke stoffen bij het bedrijf Addapt Chemicals beschikbaar en opgeslagen zijn geweest. Dit maakte het vervolgens lastig in te schatten welke stoffen konden weglopen met het bluswater, ook voor het waterschap, dat uiteindelijk op basis van een door het bedrijf aangeleverde en handgeschreven brief heeft moeten handelen. Hierdoor is het (te) lang onduidelijk gebleven of en zo ja door welke stoffen het bluswater eventueel verontreinigd is. Uiteindelijk is in overleg tussen waterschap en gemeente besloten het water sterk verdund

door te laten stromen naar de RWZI in Aarle-Rixtel (zie evaluatiepunt 3). Gezien de op dat moment beschikbare informatie, was dit een billijk en goed te begrijpen besluit.

Vanuit de vergunning dient een bedrijf als Addapt Chemicals te beschikken over een stoffenlijst. De vergunning zelf geeft slechts een indicatie van de aanwezige stoffen via een ADR-classificatie waarmee níét de exacte stoffen worden beschreven. Ter beeldvorming: het verschil tussen lampenolie en diesel wordt door deze classificatie niet gemaakt. Principieel zijn wij als gemeente van mening dat wij deze gegevens wel zouden moeten kunnen ontsluiten. Enerzijds zal de verbetering van de informatievoorziening een belangrijk aandachtspunt zijn bij het verder professionaliseren van de gemeentelijke crisisorganisatie. Anderzijds zal dit aspect ook, vanuit regionaal perspectief, met de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost worden besproken.

Evaluatiepunt 3

Zoals hiervoor beschreven raakten bluswater en rioolwater tijdens de bestrijding met elkaar vermengd. Nadat het bluswater werd geloosd op de Aa ontstond vissterfte en schaalde het waterschap op. Nog steeds kon de exacte samenstelling van het bluswater niet worden achterhaald en bovendien was op dat moment niet meer te achterhalen wie primair de 'veroorzakende partij' was. Dit leidde tot complexiteit in het aansprakelijkheidsdossier. Op basis van deze complexiteit heeft de gemeente er destijds niet voor gekozen om met bestuursdwang handhavend op te treden richting het bedrijf, ook niet nadat het waterschap middels een conceptbrief (die nooit officieel is verzonden) het verzoek deed bestuursrechtelijk op te treden. Nadat in een later stadium – per ongeluk – ook het resterende water werd geloosd op de Aa, is het vanuit het waterschap niet meer tot een formeel verzoek tot handhaving gekomen. (Na deze waterlozing heeft het waterschap de kwaliteit van het water gecontroleerd. Hierbij is geen verontreiniging aangetroffen.)

Als gemeente hebben wij gedurende het hierboven beschreven traject juridisch advies ingewonnen. Hoewel dit wellicht vertragend heeft gewerkt, hebben wij de afweging gemaakt zorgvuldig handelen boven snelheid te plaatsen. Samenvattend luidt het juridisch advies dat de gemeente in beginsel optreedt tegen met de wet strijdige indirecte lozingen, maar dat het eveneens raadzaam is om als gemeente en waterschap de handen ineen te slaan en gezamenlijk handhavend op te treden. Dit traject is door de hierboven genoemde complexiteit niet tot uitvoering gekomen. De beslissing op dat moment is ook nu nog goed te verantwoorden. Wij kijken echter liever naar de toekomst en daarom zal staand beleid rondom situaties als deze door de gemeente nader tegen het licht worden gehouden, en waar nodig op basis van deze evaluatie worden aangescherpt. Bovendien is hiervoor nadere afstemming met de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost vereist. Het initiatief voor het nader bekijken van de afspraken en procedures zal door de gemeente Helmond worden genomen. Hierbij zal ook de nadrukkelijke betrokkenheid van het waterschap worden gevraagd.

Leerpunten richting toekomst

Handelen tijdens een crisis is mensenwerk. Daarbij staat centraal dat veel goed gaat, maar het op onderdelen altijd beter kan. Rond de brand bij Addapt Chemicals was dat niet anders en de leerpunten van dit incident grijpen wij graag aan om de onderlinge afstemming in de toekomst te verbeteren. Al met al hebben de gesprekken met het waterschap ons doen inzien dat een betere onderlinge afstemming en samenwerking voor vergelijkbare situaties in de toekomst noodzakelijk is. Juist door partijen in de zogeheten 'koude fase' beter te leren kennen is het tijdens een crisis makkelijker om op elkaar in te spelen en goed samen te werken. Zeker in de fase van nazorg (nadat een incident vanuit de Veiligheidsregio aan de gemeente wordt overgedragen) is een integrale aanpak van belang. Gestructureerde nazorg kan slechts plaatsvinden als alle betrokken partijen voldoende met elkaar in contact staan.

Naast dit aandachtspunt van samenwerking hebben wij ook als gemeente werk te verzetten. Momenteel zijn wij druk doende de lokale processen binnen de crisisbeheersing verder te professionaliseren, waarbij onderwerpen als informatievoorziening, voldoende scholing en integrale nazorg centraal staan. In de loop van 2016 zult u als raad op de hoogte worden gesteld van de concrete stappen binnen dit traject.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Helmond
de burgemeester

de secretaris

